

УДК 336:001.895(477)

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

*І. Дрофа, здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Н. Коваленко, здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет*

У статті розглядається система фінансового забезпечення інноваційного розвитку. Автором дано коротке уявлення про різноманітні аспекти забезпечення фінансовими ресурсами інноваційної діяльності, розкрито питання значущості інновацій.

Ключові слова: фінанси, інновації, інноваційний розвиток, фінансове забезпечення, фінансові ресурси, фінансове забезпечення інноваційного розвитку, інноваційна діяльність.

Постановка проблеми. Функціонування економіки на засадах інноваційної моделі розвитку потребує створення адекватного механізму фінансового забезпечення, який би дозволив при наявності обмежених фінансових ресурсів перетворити його зі статусу витратного у механізм, що забезпечує її прогнозовану ефективність.

Вирішення стратегічних завдань раціонального фінансового забезпечення інноваційного розвитку потребує раціонального використання наявних фінансових ресурсів на рівні як окремого підприємства, так і держави в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різноманітних аспектів забезпечення фінансовими ресурсами інноваційної діяльності приділено велику увагу багатьох вчених: Гладій С.Н. [1], Кириленко О. П. [2], Колодізев О. М. [3], Москаль О. І. [4], Олійник Д. С. [5], Опарін В. М. [6], Погріщук Г. Б. [7], Пашова С. М. [8], Сокирська І. Г. [9], Близнюк О. Г. [10], Ланкова Л. І. [10], Оспіщев В. І. [10] та інших.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є обґрунтування теоретичних та практичних аспектів щодо фінансового забезпечення інноваційного розвитку, його стану та інноваційного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система фінансового забезпечення інноваційного розвитку має власний понятійний апарат, в якому головним є таке поняття, як «фінансове забезпечення».

Найбільш ґрунтовне визначення поняття «фінансове забезпечення інноваційного розвитку» дає Колодізев О. М.: «фінансове забезпечення розвитку інноваційного потенціалу треба розглядати як систему фінансових відносин, що діють через сукупність законодавчо закріплених форм і методів створення, мобілізації і використання фондів фінансових ресурсів з метою забезпечення інноваційного розвитку як на рівні підприємства так і на рівні країни» [3].

У широкому спектрі визначень можна виділити відповідну ключову ознаку тлумачення сутності поняття «фінансове забезпечення інноваційного розвитку»:

- узагальнюючий метод, функція інвестування через фінансові форми;

- сукупність економічних відносин, що виникають з приводу пошуку, залучення і ефективного використання фінансових ресурсів;
- процес організації фінансування на основі відповідної системи фінансування;
- покриття витрат на інноваційну діяльність за рахунок фінансових ресурсів;
- процес реалізації безперервного характеру відтворювальних процесів за рахунок власних та залучених фінансових ресурсів [1].

Узагальнюючі всі вищенаведені визначення, під фінансовим забезпеченням інноваційного розвитку пропонується вважати «сукупність економічних відносин, що виникають з приводу пошуку, залучення і ефективного використання фінансових ресурсів, а також організаційно-управлінських принципів, методів і форм впливу цих ресурсів на інноваційний розвиток національної економіки» [2].

У практичній діяльності процес фінансового забезпечення інноваційного розвитку реалізується за допомогою основних елементів системи фінансового забезпечення.

Головними складовими системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку є (рис. 1):

- + фінансові інструменти;
- + фінансові методи;
- + форми фінансування;
- + фінансові важелі впливу.

Рисунок 1- Складові системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку

Джерело: побудовано на основі [1; 2; 8]

Під «фінансовими методами» розуміють форму вираження фінансових відносин, що визначає конкретні способи формування і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів для забезпечення ефективного функціонування всіх складових ланок фінансової системи, основними з яких є:

- бюджетне фінансування;
- кредитування;
- самофінансування [2].

У структурі методів фінансового забезпечення надається особливе значення фінансовому регулюванню, яке відбувається, у першу чергу і

головним чином, через оподаткування, тобто через систему податкових важелів, спрямованих на вилучення частини доходів підприємств та організацій, а також населення і спрямування цих коштів у бюджет і державні цільові фонди для розвитку інноваційної діяльності.

Основними фінансовими інструментами є: податки та збори, види цін, грошовий капітал, фінансові ресурси, стимули, санкції, цінні папери, валюта, грошові зобов'язання, страхові поліси, кредитні договори та інші види ринкового фінансового продукту.

Виділяють такі форми фінансування:

- фінансування при заснуванні підприємства;
- на розширення діяльності;
- рефінансування;
- санаційне фінансування [4].

Фінансовими важелями впливу є:

- фінансові норми (ґрунтуються на матеріальних потребах);
- нормативи (характеризують пропорції економічного та соціального розвитку);
- ліміти (є певним обмеженням на витрати в інтересах держави, підприємця або громадянина);
- резерви;
- стимули [4].

Варто зазначити проблему відсутності сформованої інноваційної інфраструктури, за допомогою якої можна було б синтезувати виробничий, фінансовий і торгівельний капітал в освіту, науку та виробництво. Технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, лізингові, факторингові, маркетингові та сертифікаційні центри повинні становити ланцюг перетворень до інноваційної інфраструктури.

В умовах кризи вирішення питання загальнодержавного реформування управлінського апарату інфраструктури управління інноваційним розвитком постає ключовим. Необхідна термінова розробка всеукраїнської концепції науково-технічного та економічного прориву і подолання кризи [8].

Основними принципами системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку є:

- органічна єдність науки, освіти і практики в умовах формування нового типу суспільства, заснованого на знаннях;
- збалансованість співвідношення фундаментальних і прикладних наукових досліджень;
- комплексність підходу до розв'язання наукових проблем фінансового забезпечення інноваційної діяльності;
- плановість, економічна доцільність та ефективність наукових досліджень і впровадження їх результатів;
- задоволення потреб інноваційного розвитку економіки у фінансових ресурсах;
- адекватність визначення фінансових можливостей (потенціалу) стабільного інноваційного розвитку економіки;

- моніторинг внутрішніх і зовнішніх загроз фінансового забезпечення розвитку в умовах відповідного етапу боротьби з світовою фінансовою кризою;
- оперативність і гнучкість реагування на попередження виникнення загрози дестабілізуючих чинників з використанням наявних можливостей;
- своєчасність та ефективність інформаційного забезпечення на базі використання новітніх технологій і інноваційних програмних продуктів;
- перманентність розробки заходів щодо підтримки адекватного рівня фінансового забезпечення інноваційного розвитку на усіх рівнях економіки, який відповідає визначеним орієнтирам (вектору розвитку) [6; 8].

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок про те, що ефективне функціонування системи фінансового забезпечення інновацій є однією з ключових передумов, які визначають темп і результат реального втілення інноваційного проекту та активізації інноваційного розвитку економіки України в сучасних умовах.

Взаємозв'язок інноваційної діяльності та інвестиційного фінансового забезпечення приводить до постійного розвитку економіки і суспільства. Власне, формування моделі фінансового забезпечення інноваційного розвитку і є предметом подальших наукових досліджень.

Список літературних джерел:

1. Гладій С. Н. Фінансовий механізм інвестування інноваційного розвитку: теоретико-методологічний підхід до управління [Електронний ресурс] / С. Н. Гладій // Наука молода. - 2015. - № 3. - Режим доступу : http://www.library.tane/edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf
2. Кириленко О. П. Фінанси : навч. посіб. / О. П. Кириленко. - 2-ге вид. перероб. і доп. - Тернопіль : Економічна думка, 2013. - 163 с.
3. Колодізев О. М. Методологічні засади фінансового забезпечення управління інноваційним розвитком економіки: монографія / О. М. Колодізев. - Х. : ВД ІНЖЕК, 2014. - 278 с.
4. Москаль О. І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону : автореф. дис. канд. екон. наук / О. І. Москаль. - К., 2016. - 16 с.
5. Олійник Д. С. Фінансове забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва : автореф. дис. канд. екон. наук / Д. С. Олійник. - К., 2015. - 16 с.
6. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посіб. / В. М. Опарін. - К. : КНЕУ, 2016. - С. 17 - 18.
7. Погріщук Г. Б. Фінансове забезпечення охорони навколишнього природного середовища : автореф. дис. канд. екон. наук / Г. Б. Погріщук. - Тернопіль : Тернопільський ДЕУ, 2015. - 192 с.
8. Пашова С. М. Сучасний стан та перспективи стабілізації інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні / С. М. Пашова // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 15 - 16 жовтня 2014 р. - Черкаси : ЧІБС УБС НБУ, 2014. - С. 179 - 181.

9. Сокирська І. Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства / І. Г. Сокирська // Фінанси України. - 2013. - № 1. - С. 89 - 93.

10. Фінанси : навч. посіб. / О. Г. Близнюк, Л. І. Ланкова, В. І. Оспіщев та ін.; за ред. І. В. Оспіщева. - К. : Знання, 2016. - 415 с.

I. Drofa, N. Kovalenko. FINANCIAL SUPPORT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT.

The article deals with the system of financial support of innovation development. The author gives a brief idea of the various aspects of providing financial resources for innovation, the issue of the importance of innovation is disclosed.

Key words: *finances, innovations, innovative development, financial support, financial resources, financial support of innovative development, innovative activity.*

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування **Баришевська І.В.**
Миколаївський національний аграрний університет